

Yechiel Weizman – Krwawa Środa: pamięć, zapomnienie i przestrzeń miejska w Polsce po Holokauście [w języku Hebrajskim]

Abstrakt:

Jak przeszłość pozostaje obecna w przestrzeni miejskiej — w domach, na ulicach i placach — nawet po zniszczeniu kultury, która ją tworzyła? Co się dzieje, gdy historia nie jest jedynie abstrakcyjnym wspomnieniem, lecz materialną rzeczywistością, która nadal kształtuje i zaburza teraźniejszość?

W Krwawej Środzie Yechiel Weizman podejmuje próbę prześledzenia duchowej obecności Żydów w Olkuszu — niewielkiego miasta w południowo-środkowej Polsce, które przez stulecia posiadało liczną społeczność żydowską, aż do jej zagłady w czasie Holokaustu. Pomimo całkowitego fizycznego braku tej społeczności, pamięć o Żydach pozostała namacalna i wszechobecna — a równocześnie wyciszona i wyparta — na każdym rogu ulicy: w pustych domach, opuszczonych cmentarzach i synagogach, tablicach pamiątkowych i pomnikach, a także w publicznych debatach dotyczących własności, dziedzictwa i upamiętnienia.

Poprzez studium przypadku jednego polskiego miasta książka ukazuje, w jaki sposób topografia miejska Europy Wschodniej była nieustannie przekształcana i redefiniowana w następstwie II wojny światowej, kwestii własności żydowskiej oraz polityki pamięci o Holokauście w okresie komunistycznym i po upadku żelaznej kurtyny. Przyjmując perspektywę mikrohistoryczną i pochylając się nad najdrobniejszymi elementami codziennego życia oraz historii miasta, autor ukazuje, jak trwający spór o obecność nieżyjących Żydów w konkretnych lub wyobrażonych przestrzeniach jednego miasta stał się dramatyczną areną bolesnej, intymnej i nostalgicznej konfrontacji z brutalnymi śladami XX wieku oraz z palącymi pytaniami o odpowiedzialność, etykę i winę.